بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2019/HC-A/367
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** އަބްދުލްމާޖިދު ޔޫސުފް / ދަފްތަރު ނަންބަރު ނ ސ 9090
- **އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:** އަޙްމަދު އަފީފް / [illegible]، ސ. ފޭދޫ
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** އެއްބަސްވުމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ނިމުނު ތާރީޚު: 15 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1443 / 21 އޮކްޓޫބަރު 2021

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

14 ޝައްވާލް 1440

17 ޖޫން 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ

- **ނަންބަރު:** 3927/Cv-C/2018
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** އެއްބަސްވުމާގުޅޭ ޚިލާފު އުވާލުމަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަ
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 24 ސެޕްޓެންބަރު 2018
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 09 މޭ 2019

މަދަނީ- އެއްބަސްވުމާގުޅޭ ޚިލާފު އުވާލުމަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަ - ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާ - ދީ މާނައެއް

ތަފާތު މާނަކުރެވޭ (ambiguous terms) އެއްބަސްވުމުގައި ހިމެނުން - ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރު

- **ފަރިޔާދު [illegible] ނަންބަރު:** (މި ނަންބަރަކީ ފަރިޔާދު [illegible] އަދި ފަރިޔާދު [illegible] [illegible])

މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ:

1. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3927/Cv-C/2018 ދަޢުވާއަށް ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރީޢަތާ އަދި ޤާނޫނީ [illegible] އެއްގޮތް ނުވާކަމަށްބުނެ އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ދަފްތަރު ނަންބަރު ނސ 9090، އަބްދުލްމަޖީދު ޝާކިރު[1]ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

މި ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތަކީ ސ. ހުޅުދޫ / އަލިރިވާ، އަހުމަދު ޢަފީފް[2]އެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރި ގޮތް:

2. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3927/Cv-C/2018 ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ މައްސަލައަކީ އަބްދުލްމަޖީދު ޝާކިރު އާއި އަހުމަދު ޢަފީފް ދެމެދު 05 ޖޫން 2017 ގައި ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އަބްދުލްމަޖީދު ޝާކިރުގެ [illegible] އަހުމަދު ޢަފީފް [illegible] ނަގާފައިވާ -/150,000ރ (އެއްލައްކަ ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާ ގެ [illegible] [illegible] ވިޔަފާރީގެ ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާތީއާއި އެއްބަސްވުމުގެ 08 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގައި ފައިސާ ދައްކާފައިނުވުމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުނުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި 10% (ދިހައެއް އިންސައްތަ)ގެ ޖޫރިމަނާއާއެކު މިފައިސާ އަހުމަދު ޢަފީފްގެ ހިސާބުން ލިބިގަތުމަށް އެދި އަބްދުލްމަޖީދު ޝާކިރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ދަޢުވާއެކެވެ.

---

[1] ދރއ. ނަންބަރު A056057

[2] ދރއ. ނަންބަރު A016094

ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމެވީ:

3. އަބްދުލްމަޖީދު ޙުސާމްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދަޢުވާގައި ސިވިލް ކޯޓުން ޙުކުމް ކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

4. އަބްދުލްމަޖީދު ޙުސާމް އާއި އަޙްމަދު އަފީފާ ދެމެދު 05 މޭ 2017 ގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އަބްދުލްމަޖީދު ޙުސާމްގެ އަތުން އަޙްމަދު އަފީފް އަރިހުން ދަރަނީގެ ގޮތުގައި ނަގާފައިވާ 150,000ރ (އެއްލައްކަ ފަންސާސް ހާސް) ރުފިޔާ އަދި އަބްދުލްމަޖީދު ޙުސާމަށް ލިބެންޖެހޭ ފައިސާކަމަށް ސަރުކާރުން ޗެކްކޮށްދެއްވާފައި ދޫކޮށްފައިވާ 150,000ރ (އެއްލައްކަ ފަންސާސް ހާސް) ރުފިޔާ އަބްދުލްމަޖީދު ޙުސާމަށް ލިބިދިނުމުގެ ގޮތުން 09 މޭ 2019 ގެ ދުވަހުން ފެށިގެން މިއަދު 03 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަދާކުރުމަށް ޙުކުމްކޮށް ސިވިލް ކޯޓުން ދައްކަން މަޖުބޫރުކުރެވޭނެ އަޙްމަދު އަފީފުގެ މައްޗަށް އަންގައި މިމައްސަލަ ނިންމާފައެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާ

5. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3927/Cv-C/2018 ގަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް ސާބިތުވި އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތް ނޫންކަމަށް ބުނެ އެމައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރި އަބްދުލްމަޖީދު ޙުސާމްގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ހުށަހަޅައި އިންސާފު ހޯދުމަށް ބޭނުންވެގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރީއަށް މަޖިލީހުގައި ވަނީ ހުށަހަޅާފައެވެ.

6.1- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3927/Cv-C/2018 ގަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތުގެ ސަބަބުން އަބްދުލްމަޖީދު ޙުސާމްގެ މުއާމަލާތުގެ ޙައްޤުތައް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތާއި، އެމައްސަލައިގެ ގޮތުގެ ސަބަބުން އަބްދުލްމަޖީދު ޙުސާމަށް ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ރައްދުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދަލީލުތައް ތަކުރާރުކޮށްފައިވާކަމާއި، ސާބިތުކުރުން ނަގައިދިނުމަށް ޤާނޫނީގޮތުން ފައިސާ ނަގައިދިނުމާއި، އެއްބަސްވުމުގައިވާގޮތަށް ފައިދާ ބައިވެރި ނަގައިދިނުމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

6.2- މި މައްސަލައަކީ އަބްދުލްވާހިދު ޔޫސުފާއި އަހްމަދު އަފީފާއި ދެމެދުގައި [illegible] އެއްބަސްވުމެއް [illegible] އަހްމަދު އަފީފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible]

6. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި އަބްދުލްވާހިދު ޔޫސުފުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެއީ އަބްދުލްވާހިދު ޔޫސުފާއި އަހްމަދު އަފީފާއި ދެމެދުގައި [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ 6 ވަނަ [illegible] 8 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަބްދުލްވާހިދު ޔޫސުފު [illegible] [illegible].

7. އެހެންކަމުން މި މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ކަމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަން [illegible].

ދެފަރާތް ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން

8. ޢަބްދުލްޤާދިރު ޔޫސުފް އަދި އަޙްމަދު [illegible] ދެމެދު 05 މޭ 2017 ގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ފައިސާ ދޫކުރުމާ ބެހޭ އެއްބަސްވުމެއްކަން އެ އެއްބަސްވުމުގެ ސުރުޚީ (**ފައިސާ ދޫކުރުމުގެ އެއްބަސްވުން**) އަށް ބެލުމުން އެނގެންއޮތެވެ. އެގޮތުން މި އެއްބަސްވުމުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގައި ފައިސާ ދޫކުރާ ފަރާތަށް ދޫކުރަނީ -/150,000ރ (އެއްލައްކަ ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[3] އަދި މި ފައިސާ އަނބުރާ ދެއްކުމަށް އެއްބަސްވާ މުއްދަތަކީ އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން 3 މަސް ދުވަސްކަން ވެސް އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[4]

9. އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންގެ ދެމެދުގައި [illegible] އުފެދިފައިވާ މާއްދާތަކަށް ބަލާއިރު، އެއްބަސްވުމުގެ 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

"(ހ) މިއެއްބަސްވުމުގެ 01 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާގެ އަދަދު [illegible]/[illegible]/[illegible]، މި އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން (މޭ 2017) ފައިސާ ނަގާ ފަރާތާއި ފައިސާ ދޫކުރާ ފަރާތާއި ދެމެދުގައި މި އެއްބަސްވުން ދެމި އޮންނަހާހިނދަކު [illegible] ފަރާތަށް [illegible] [illegible] [illegible]/[illegible]، ފައިސާ ދޫކުރާ ފަރާތަށް [illegible] [illegible] ([illegible] 20 [illegible]) ނޯޓިސް ދިނުމާ [illegible] [illegible] ފައިސާ ނަގާ ފަރާތުން އެއްބަސްވެއެވެ.

(ށ) މި އެއްބަސްވުމުގެ 6 ގެ ހ. ގައި ބަޔާންކުރެވިގެންވާ 20 [illegible] ނޯޓިސް ދިނުން، ފާއިތުވި މަހުގެ 20 [illegible] ނޯޓިސް ދިނުން، ހިނގާ މަހުގެ 7 ވަނަ ދުވަހުގެ ކުރިން ފައިސާ ދޫކުރާ ފަރާތަށް ދިނުމަށް، ފައިސާ ނަގާ ފަރާތުން އެއްބަސްވެއެވެ.

(ނ) ފާއިތުވި މަހުގެ 20 [illegible] ނޯޓިސް ދިނުމުން ހިނގާ މަހުގެ 7 ގެ ކުރިން ނުދެއްކިއްޖެނަމަ ހިނގާ މަހުގެ 10 ވަނަ ދުވަހަށް [illegible] މިއެއްބަސްވުމުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާ ދޫކުރުމުގެ މުއްދަތު، 3 މަސްދުވަސް

---

[3] "ފައިސާ ދޫކުރުމުގެ އެއްބަސްވުން" ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރު

[4] "ފައިސާ ދޫކުރުމުގެ އެއްބަސްވުން" ގެ 2 އާއި 3 ވަނަ ނަންބަރު

ހަމަ ނުވިއަސް ކިރިޔާ މަދުވެ 11 މަސްދުވަހުގެ އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރުމުގެ އިޖުރާއާތު ބޭނުން ފައިސާ ދޫކުރި ފަރާތަށް

ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) ފައިސާ ނުދީ ފަރާތުން މި އެއްބަސްވުން ބާޠިލު ކުރެވޭނީ ފައިސާ ނުދީ 3 މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތު

ހަމަވުމުންނެވެ."

މި ފަދައިންނެވެ.

10. އަދި އެއްބަސްވުމުގެ 8 ވަނަ ނަންބަރަށް ބަލާއިރު އެ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގައިވާ ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ފައިސާ އަނބުރާ ދިނުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާ މުއްދަތުގައި ފައިސާ ނުދައްކައިފިނަމަ، ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ މުއްދަތުގައި ނުދައްކާފައިވުން ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުން ފައިސާ ނުދައްކާ ދުވަހުން ކޮންމެ މަހަކަށް އިތުރަށް ނުދައްކާ އަހަރުގެ 10% (ދިހައެއް ޕަސެންޓު)ގެ ޖޫރިމަނާ އަދާކުރަން މިފައިސާ ދައްކަން ފައިސާ ދޭފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވާކަމެވެ.

ދެފަރާތުގެ ދަޢުވާގެ ފައިސާ އެއްބަސްވުމުގައި ދައްކަންޖެހޭ ބަޔާންކުރި ފައިސާ އެއްބަސްވުމުގެ ނުދައްކާ ބާކީ ބައިން

11. އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 150,000ރ (އެއްލައްކަ ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާ އާއި ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރުކާރުގެ މަރުކަޒުގައި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ކޯސް ހެދުމަށް ބޭނުންކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ އަނބުރާ އަދާކުރު އިރު 25,000 (ފަންސަވީސްހާސް) ރުފިޔާގެ ގޮތުން 6 ރުފިޔާގެ ޤިސްތުން ގެން ލިބިފައި ކުރިމަތިލާފައި ދައްކަން ފައިސާ ކަމަށްވެއެވެ. އަދި މި ފައިސާ އަނބުރާ އަދާކުރުން ދައްކާފައި 3 މަސްދުވަހުން ކަމަށާއި، ފައިސާގެ ނިސްބަތުން ދެ އެއްބަސްވުމުގެ މަސައްކަތް ބަލައި މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ކަމަށް އެއްބަސްވުން ކަމަށާއި އަނބުރާ އަދާކުރާ ފައިސާ އިން މަހު -/20,000ރ (ވިހިހާސް) ރުފިޔާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އަދި ދައްކާފައި ކަމަށާއި، ބާކީވުން -/20,000ރ (ވިހިހާސް) ރުފިޔާ އަދި ކޮންމެ މަހަކު ފައިސާގެ ގޮތުގައި ދައްކަން

އެއްބަސްވެފައިވާ ފައިސާގެ ތެރެއިން ދީފައިވާ ފައިސާކަމަށާއި އޭގެ ފަހުން އެއްވެސް ފައިސާ އެއް އަހުމަދު އަފީފްގެ ފަރާތުން ދީފައިނުވާކަމަށެވެ.

12. އަބްދުލްމާޖިދު ޔޫސުފްގެ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު ގޮތުން އަހުމަދު އަފީފް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރަހައްދުގެ މަޖިލީހުގައި ޝަރުތުތަކާއި އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ 150,000ރ (އެއްލައްކަ ފަންސާސް ހާސް) ރުފިޔާ އަދި އަހުމަދު އަފީފް ނެގި ފައިސާ ކަމަށް އެއްބަސްވެފައިވާކަމަށާއި ނަމަވެސް ފައިސާގެ ގޮތުގައި 20,000/- (ވިހިހާސް) ރުފިޔާ ދިނުމަށް އިންކާރުކުރާކަމަށެވެ. އަދި އަބްދުލްމާޖިދު ޔޫސުފްއަށް އަދާކުރި 20,000/- (ވިހިހާސް) ރުފިޔާ އަދި އޭނާގެ އަތުން ނެގި 150,000ރ (އެއްލައްކަ ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާ އަނބުރާ ހޯދައިދިނުމުގެ ޙުކުމް ދިން ޤަޟިއްޔާ ކަމަށެވެ.

13. މި އެއްބަސްވުމަކީ ފައިސާ ދޫކުރުމުގެ އެއްބަސްވުމެއްކަން އެއްބަސްވުމުގެ ސާފުވުމުގެ އިން އެނގެންއޮތްކަން ކުރިންވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މުޅި މި އެއްބަސްވުމަށް ނަޒަރުކުރާއިރު، މި އެއްބަސްވުމުގެ 6 ވަނަ ނަންބަރު ގޮތުގައި އެއިން ދިނުމާ ނަންބަރުތަކުގައި އަބްދުލްމާޖިދު ޔޫސުފްގެ ފަރާތުން އަހުމަދު އަފީފަށް ދޫކުރި ފައިސާއަށް އިސްތިސްމާރުކުރުމުގައި އަނބުރާ ދައްކަންޖެހޭ ދިން ފައިސާ ގޮތުގައިކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

14. ނަތީޖާއަކީ މި ފައިސާ އަދި ގޮތުގެ ވިޔަފާރި ކުރުމަށްޓަކައި އަހުމަދު އަފީފަށް ދިން ފައިސާކަމަށް އަބްދުލްމާޖިދު ޔޫސުފްގެ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރިނަމަވެސް އެއްބަސްވުމުގެ އެއްވެސް ނަންބަރެއްގައި އެއްބަސްވުމުގެ މަޤްޞަދަކީ އެކަން ބަޔާންކުރެވިފައިނުވެއެވެ.

15. އެއްބަސްވުމުގެ 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި މި ފައިސާ ނެގި ފަރާތުން ކުރާ މުސްތަޤްބަލުގެ ފައިދާއިން ނިސްބަތް ފައިސާ ދޫކުރި ފަރާތަށް ކޮންމެ މަހަކު -/20,000ރ (ވިހިހާސް) ރުފިޔާގެ ފައިދާ އެއް ދެމުންދާން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތް އެއްބަސްވުމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް މި ބަލާއިރު ދ ގޮތަކަށް ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތަށްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މުޅި ގޮތުގައި އަބްދުލްމާޖިދު ޔޫސުފްގެ ފަރާތުން އަހުމަދު އަފީފަށް ދިން ފައިސާ ބޭނުންކުރެވޭނެ ކޮން މަސައްކަތެއްކަން ވީމާ މަސައްކަތުން ވަކި ވަޒަން (ޕަސެންޓޭޖެއް) އަބްދުލްމާޖިދު ޔޫސުފްއަށް ދިނުން ނޫންކަމަށްވާތީ އަދި ދުވަހަކު

ގޮތަކީ [illegible] [illegible] ކުރާ މަސައްކަތަކުން، އެ މަސައްކަތަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަޕީލަންޓް ދިން ފައިސާ ބޭނުންކޮށްގެން ކުރާ މަސައްކަތަކަށް ވިޔަސް ނުވަތަ ނުވި ކަމުގައިވިޔަސް

މަސައްކަތަކުން ވީތީ [illegible] [illegible] [illegible] (ކޮންސިޑަރޭޝަން) [illegible] [illegible] ދިނުން [illegible]

މި ދޭހަވެއެވެ.

16. ކޮންޓްރެކްޓާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ކޮންޓްރެކްޓެއްގައި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން އޮންނަންވާނީ އޮޅުން ފިލާގޮތަށް ނުވަތަ [illegible] ގޮތަށް ކަމަށެވެ.[5] މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނައިރު، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެވުނު ފަދައިން ދެ މާނައެއް ދޭހަވާފަދަ މާއްދާތައް (ambiguous terms) އެއްބަސްވުމުގައި ހިމަނާފައިވާނީ ކޮންޓްރެކްޓާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ މަޤްޞަދު [illegible] ކަމެއްކަން އެނގެންއޮތެވެ.

17. މަދަނީ [illegible] ސާބިތުކުރުން [illegible] ބުރައަކީ އެ ދަޢުވާއެއް އޮތް ކަމަށް ނުވަތަ އެ ދަޢުވާއެއް ނެތް ކަމަށް [illegible] ހުށަހަޅާ ފަރާތެއްގެ ބޮލުގައި އޮތް ޒިންމާ (burden simpliciter) އެކަމެވެ.[6] މިކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،

> " އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ގޮތުގައި މަދަނީ މުޢާމަލާތުގައި ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ (onus probandi) އުފުލުމަކީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމާއި، މި [illegible] ދަޢުވާކުރާ [illegible] [illegible] ދަޢުވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (plea) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]". މިފަދައިންނެވެ.

---

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[6] ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ ނަންބަރު 2017/HC-A/57 ގެ ޤަޟިއްޔާ "[illegible]"

18. ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ (burden of proof) ނުވަތަ ސާބިތު ކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ ދެބައިކަށް ބެހިގެންވާކަމާއި، ފުރަތަމަ ބައަކީ ސާބިތު ކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ބުރަ (legal burden of proof) ކަމާއި، އެއީ، ދެބަސްވުން އުފެދިފައިވާ ޙަޤީޤަތެއް، ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ވުޖޫދުވެފައިވާކަން މައްސަލަ ބަލާ ޤާޟީއަށް ވުޖޫދުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާކަމާއި، ދެވަނަ ބައަކީ ހެކި ދެއްކުމުގެ ބުރަ (evidential burden) ކަމާއި، އެއީ ވަކި ޙަޤީޤަތެއް ވުޖޫދުގައި ވާކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ހެކި ހުށަހެޅުމުގެ ޒިންމާ ކަމާއި، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ވިޔަސް ނުވަތަ ދިފާޢު ދޭ ފަރާތުން ވިޔަސް ވަކި ޙަޤީޤަތެއް ވުޖޫދުގައި ވާކަން ބުނާނަމަ، އެކަމުގެ ހެކި ހުށަހެޅުން [illegible] އެ ޙަޤީޤަތެއް ވަކިވަރަކަށް ކުރިމަތިކޮށް ސާބިތު [illegible] ކޮންމެ މައްސަލައެއްވެސް ފައިސަލާކުރެވޭނީ، ދަޢުވާގައި ހިމެނޭ [illegible] [illegible] [illegible] މިންވަރަށް (standard of proof) އުފުލުމުންކަން އެނގެން އޮތެވެ.[7]

19. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ކޯޓަށްވާ ދަޢުވާގައި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ދޫކޮށްފައިވާ ފައިސާ އަކީ ވިއްކާލީގެ ބަދަލުން ދޫކުރި ފައިސާ ކަމަށް ބުނާ ބުނުން ފިލުވައި އިތުރު އެއްވެސް ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގެންނެތެވެ. އަދި ހަމައެއާއެކު، ކޮންމެ މަހަކު -/20,000ރ (ވިހިހާސް) ރުފިޔާ ދަރަނިއެއްގެ ގޮތުގައި ދޫކުރިކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ކުރި ދަޢުވާއަށް އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތުން އިންކާރު ކުރި ނަމަވެސް އެފަރާތުން [illegible] އިންކާރު [illegible] އެކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން އެއްވެސް ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައިނުވެއެވެ.

20. އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން އަދި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތުންވެސް ކުރިމަތި ކުރުވި ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ހެކި ހުށަހަޅާފައިވާކަން މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުން އެނގެންނެތެވެ. އެގޮތުން ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި އޮވޭ

---

[7] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/HC-A/57 ގެ ޝަރީޢަތް "މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވ. ޢަލީ ފާރިސް"

ޗެކުގައި ވިޔަފާރީގެ މުޢާމަލާތެއް ނޫންކަން އަންގައިދޭ މާއްދާއެއްކަން ފާހަގަ ކުރަމެވެ. ސަބަބަކީ، **"ފައިދާ ވިޔަސް ނުވިޔަސް"** ފައިދާގެ ގޮތުގައި -/20,000ރ (ވިހިހާސް) ރުފިޔާ ދިނުމަށް އެއްބަސްވުމުގައި ހިމަނާފައި އޮންނަކަމީ ވިޔަފާރީގައި ހިމެނޭ ރިސްކު އަނެއް ފަރާތުން ނަގަން ބޭނުން ނުވާކަން އެނގެން އޮތުމުން. މިޙާލަތުގައި ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމަކީ ވިޔަފާރީގެ އެއްބަސްވުމެއް ކަމަށް ބެލޭނެ ސަބަބެއް ނެތެވެ. އެހެނީ ވިޔަފާރިއަކީ ފައިދާއާއި ގެއްލުން ހިއްސާކުރާ މުޢާމަލާތެކެވެ. އެހެންކަމުން [illegible] 05 [illegible] 2017 [illegible]

[illegible]

21. [illegible] ނަންބަރު 3927/Cv-C/2018 [illegible] (ހ) ގައި،

"...[illegible]

ކަމެއްކަމަށް ވުމާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޢާމަލާތެއްކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]…."

މިފަދައިން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

22. މި މައްސަލައިގައި ފާހަގަކުރެވޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމެއްކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ އަދި އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ޤާނޫނު މަނާކުރާ ކަމަކަށް ވެވޭ އެއްބަސްވުން އެއީ [illegible] ޤާނޫނީ ކޮންޓްރެކްޓެއް ގޮތުގައި [illegible] މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި [illegible].

23. ވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] -/150,000ރ (އެއްލައްކަ ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) [illegible] -/20,000ރ (ވިހިހާސް ރުފިޔާ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިދިޔަ ސަބަބުތައް އެވަގައިން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3927/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމަށް ޤާއިމުކޮށް، މި މައްސަލަ މިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހުސައިނު ޝަހީދު